II

(Nelegislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2020/787

zo 16. júna 2020,

ktorým sa predlžuje prechodné obdobie týkajúce sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy v Chorvátsku

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na zmluvu o pristúpení Chorvátskej republiky k Európskej únii,

so zreteľom na Akt o pristúpení Chorvátskej republiky, a najmä na jeho kapitolu 3 prílohy V,

so zreteľom na žiadosť Chorvátska,

keďže:

(1) V akte o pristúpení z roku 2011 sa ustanovuje, že Chorvátsko môže na obdobie siedmich rokov odo dňa pristúpenia, ktoré sa končí 30. júna 2020, ponechať v platnosti obmedzenia týkajúce sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, štátnymi príslušníkmi štátov, ktoré sú stranami dohody o Európskom hospodárskom priestore (Dohoda o EHP), a právnickými osobami zriadenými v súlade s právnymi predpismi iného členského štátu alebo štátu Dohody o EHP. Ide o dočasnú výnimku týkajúcu sa voľného pohybu kapitálu, ktorý zaručujú články 63 až 66 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Toto prechodné obdobie sa môže predĺžiť iba raz, a to maximálne o tri roky.

(2) Hlavným dôvodom prechodného obdobia, ktoré bolo poskytnuté v čase pristúpenia Chorvátska k Európskej únii, bola potreba chrániť sociálno-ekonomické podmienky poľnohospodárskych činností v dôsledku zavedenia jednotného trhu a prechodu na spoločnú poľnohospodársku politiku v Chorvátsku. Cieľom prechodného obdobia bolo najmä zohľadniť obavy týkajúce sa možného vplyvu liberalizácie nadobúdania poľnohospodárskej pôdy na odvetvie poľnohospodárstva. Tieto obavy boli dôsledkom veľkých rozdielov v cenách pôdy a v kúpnej sile poľnohospodárov v Chorvátsku v porovnaní s Belgickom, Dánskom, Fínskom, Francúzskom, Gréckom, Holandskom, Írskom, Luxemburskom, Nemeckom, Portugalskom, Rakúskom, Spojeným kráľovstvom, Španielskom, Švédskom a Talianskom (ďalej len „EÚ15“) ([1]). Cieľom prechodného obdobia bolo aj: i) uľahčiť proces reštitúcií a privatizácie poľnohospodárskej pôdy; ii) zlepšiť pozemkové a katastrálne registre a upraviť vlastnícke práva a iii) odmínovať poľnohospodársku pôdu. Komisia už vo svojej správe z 8. mája 2017 o preskúmaní prechodných opatrení týkajúcich sa nadobúdania poľnohospodárskych nehnuteľností, ktoré boli stanovené v zmluve o pristúpení Chorvátskej republiky k EÚ z roku 2011 (ďalej len „preskúmanie v polovici trvania“) zdôraznila význam dosiahnutia uvedených cieľov do konca stanoveného prechodného obdobia ([2]).

(3) Chorvátsko 15. novembra 2019 požiadalo o predĺženie prechodného obdobia týkajúceho sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy o tri roky.

(4) Podľa údajov, ktoré má k dispozícii Eurostat, patria ceny poľnohospodárskej pôdy v Chorvátsku medzi najnižšie v Európskej únii. Úplná konvergencia predajných cien poľnohospodárskej pôdy sa ani neočakávala, ani nepovažovala za nevyhnutnú podmienku na ukončenie prechodného obdobia. Napriek tomu sú rozdiely v cenách poľnohospodárskej pôdy medzi Chorvátskom a takmer všetkými ostatnými členskými štátmi – najmä krajinami EÚ15 – také značné, že môžu byť prekážkou v hladkom pokroku smerom k cenovej konvergencii.

([1]) Správa Komisie Rade z 8. mája 2017, Preskúmanie prechodných opatrení týkajúcich sa nadobúdania poľnohospodárskych nehnuteľností, ktoré boli stanovené v zmluve o pristúpení Chorvátskej republiky k EÚ z roku 2011 (COM/2017/0217).

([2]) Tamže.

(5) Údaje Eurostatu zároveň ukazujú, že rozdiel v HDP na obyvateľa v štandardoch kúpnej sily medzi Chorvátskom a takmer všetkými ostatnými členskými štátmi – najmä krajinami EÚ15 – stále pretrváva. V pomere ku kúpnej sile v Chorvátsku sú teda existujúce ceny poľnohospodárskej pôdy vysoké.

(6) Zo zisťovania štruktúry fariem z roku 2016 ([3]) vyplýva, že štruktúra pozemkov v Chorvátsku sa vyznačuje prevažným výskytom malých rodinných poľnohospodárskych podnikov a roztrieštеným vlastníctvom poľnohospodárskej pôdy. V porovnaní s priemerným poľnohospodárom v Európskej únii používa priemerný chorvátsky poľnohospodár o 30 % menšiu plochu poľnohospodárskej pôdy, chová iba polovicu jednotiek hospodárskych zvierat a jeho štandardná produkcia je o 56 % nižšia. Proces konsolidácie týchto malých poľnohospodárskych podnikov stále prebieha. Jedným z hlavných faktorov, ktorý brzdí rozvoj poľnohospodárskeho sektora Chorvátska, je roztrieštené vlastníctvo poľnohospodárskej pôdy.

(7) Nižšia produktivita chorvátskych poľnohospodárov v porovnaní s inými európskymi poľnohospodármi má negatívny vplyv na ich konkurencieschopnosť. Ak porovnáme poľnohospodársku produktivitu Chorvátskej republiky s priemernou poľnohospodárskou produktivitou Európskej únie, v roku 2018 bola v Chorvátsku o 70,2 % nižšia. Chorvátske orgány uvádzajú, že chorvátske poľnohospodárstvo nie je na európskom jednotnom trhu dostatočne konkurencieschopné.

(8) Chorvátske orgány vo svojej žiadosti o predĺženie navyše zdôrazňujú, že potrebujú viac času na to, aby plne vykonali určité projekty, ktoré po dokončení pravdepodobne uľahčia nadobúdanie poľnohospodárskej pôdy, ako napríklad: i) privatizáciu a reštitúciu pôdy; ii) úpravu vlastníckych práv; iii) roztriedenie údajov v pozemkových a katastrálnych registroch a iv) ďalšie odmínovanie poľnohospodárskej pôdy, pri ktorej existuje podozrenie, že stále obsahuje míny.

(9) Vzhľadom na uvedené možno spolu s chorvátskymi orgánmi predpokladať, že zrušenie obmedzení 1. júla 2020 by vyvolalo tlak na ceny pôdy vo všetkých zemepisných oblastiach Chorvátska. Možnosť obmedziť predĺženie prechodného obdobia na vybraté, najviac postihnuté zemepisné oblasti sa preto neuplatňuje. Trend stúpania cien poľnohospodárskej pôdy by bol v krátkodobom až strednodobom horizonte pre štrukturálnu transformáciu chorvátskeho poľnohospodárstva s veľkou pravdepodobnosťou nepriaznivý, a to aj v súvislosti s premenou malých poľnohospodárskych podnikov na podniky stredné. Po skončení prechodného obdobia preto existuje hrozba vážneho narušenia chorvátskeho trhu s poľnohospodárskou pôdou.

(10) Preto by sa malo povoliť predĺženie prechodného obdobia o tri roky v zmysle kapitoly 3 prílohy V k aktu o pristúpení z roku 2011.

(11) Aby sa trh dokázal v plnej miere pripraviť na liberalizáciu, je naďalej mimoriadne dôležité podporovať prostredníctvom najrôznejších opatrení zlepšovanie chorvátskeho poľnohospodárstva, a to aj za nepriaznivých hospodárskych okolností. Tieto opatrenia už boli zdôraznené v preskúmaní v polovici trvania a zahŕňajú: i) dokončenie poľnohospodárskej reformy a ii) reštitúciu a privatizáciu poľnohospodárskej pôdy počas prechodného obdobia.

(12) Keďže otvorený jednotný trh bol vždy základom európskej prosperity, zvýšený prísun zahraničného kapitálu by znamenal potenciálne prínosy aj pre poľnohospodársky trh v Chorvátsku. Ako sa zdôrazňuje v preskúmaní v polovici trvania, zahraničné investície do odvetvia poľnohospodárstva by takisto mohli mať výrazný dlhodobý vplyv na poskytovanie kapitálu a know-how, fungovanie trhov s pôdou a poľnohospodársku produktivitu. Postupné uvoľňovanie obmedzení zahraničného vlastníctva v prechodnom období by takisto pomohlo pripraviť trh na úplnú liberalizáciu.

(13) Z dôvodu právnej istoty a s cieľom zabrániť právnemu vákuu vo vnútroštátnom právnom systéme Chorvátska po skončení súčasného prechodného obdobia by toto rozhodnutie malo nadobudnúť účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Prechodné obdobie týkajúce sa nadobúdania poľnohospodárskej pôdy v Chorvátsku uvedené v kapitole 3 prílohy V k aktu o pristúpení z roku 2011 sa predlžuje do 30. júna 2023.

([3]) Prieskum týkajúci sa štruktúry poľnohospodárskych podnikov možno nájsť na adrese https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:FSS.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 16. júna 2020

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN